

XVIII. strokovno srečanje

Šola za ravnatelje

RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV
VRTCEV

Gradivo za udeležence

Grand hotel Bernardin, Portorož

8.-9. oktober 2012

XVIII. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence srečanja

Uredila: Petra Weissbacher

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Andrej Koren

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Littera Picta d.o.o.

Naklada: 250

Kranj, 2012

© 2012 Šole za ravnatelje

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

XVIII. strokovno srečanje
RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

8.-9. oktober 2012

XVIII. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev vrtcev je pripravljeno v okviru projekta Vseživljenjsko učenje ravnateljev – usposabljanje za vodenje šol in vrtcev II.

PROGRAMSKI ODBOR

- Mojca Škrinjar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, *vodja programskega odbora*
- Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
- Andrej Koren, Šola za ravnatelje

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- Nataša Bucik, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

KAZALO

Tloris	3
Program srečanja	4
Plenarna predavanja	6
Delavnice	25
Kultura se predstavi	36
Zapiski	41

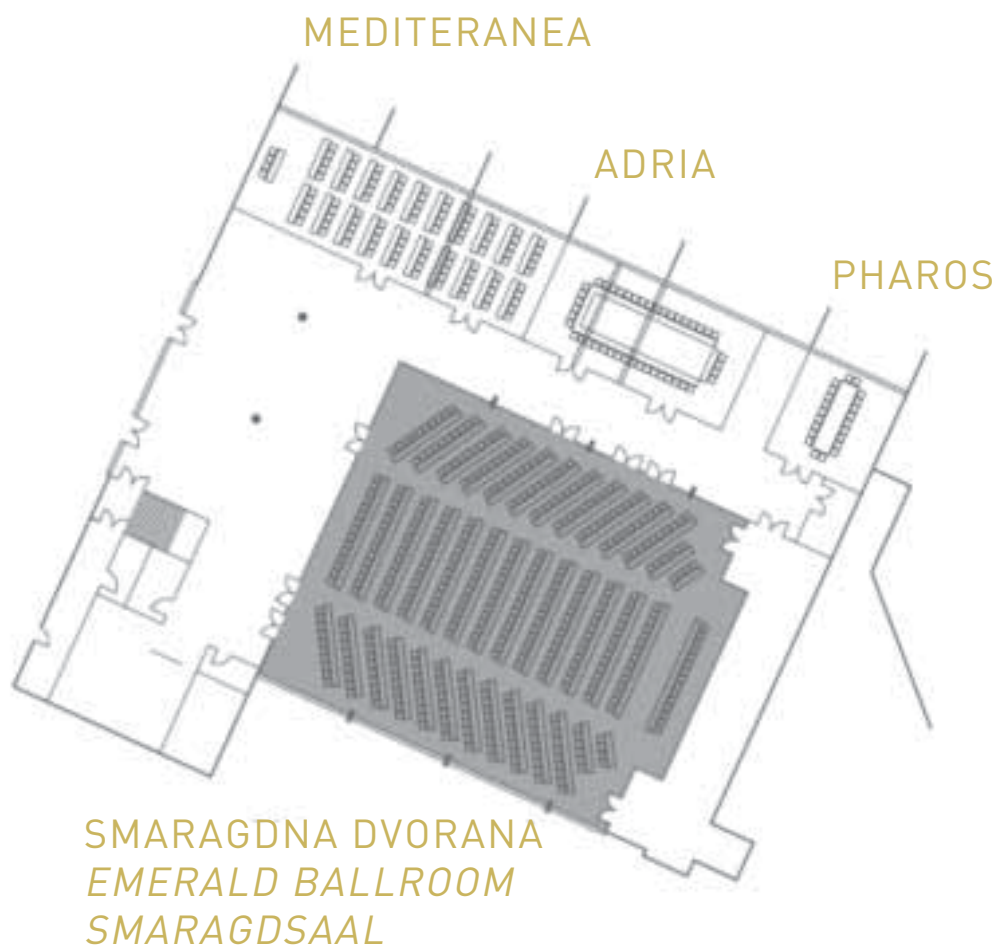
TLORIS

Kongresni center Grand hotela Bernardin, 11. nadstropje

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

PROGRAM

PONEDELJEK, 8. 10. 2012, dvorana Emerald

11.00–11.30	Uvodni pozdrav in nagovor	dr. Žiga Turk , minister
11.30–12.30	Profesionalizem in kakovost: vidiki koordinacije v šolstvu	dr. Matej Makarovič , Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici
12.30–14.30	Odmor	
14.30–15.15	Vrednote v predšolski vzgoji	dr. Jože Trontelj , Univerzitetni klinični center v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti
15.15–16.00	Zunanja evalvacija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti	dr. Andrej Koren , Šola za ravnatelje
16.00–16.30	Odmor	
16.30–17.30	Delavnice	
19.00	Večerja z družabnim srečanjem	

Razstavnih prostorih: zavodi s področja kulture v okviru Kulturnega bazarja, Centri šolskih in obšolskih dejavnosti

TOREK, 9. 10. 2012

9.00–9.30	Etika in odgovornost v delovanju vrtcev	Mojca Škrinjar , državna sekretarka
9.30–10.00	Finančna pismenost mladih v družbi sprememb	Mojca Šircelj , Davčna uprava Republike Slovenije
10.00–10.30	Pomen lokalno pridelane hrane in vključevanje kmetijstva v pedagoško delo vrtcev	mag. Tanja Strniša , Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, dr. Monika Cvetkov , Zadruga Jarina
10.30–11.00	Odmor	
11.00–12.00	Delavnice – ponovitev	
12.00–12.15	Odmor	
12.15–13.15	Delavnice – ponovitev	
13.15–13.30	Odmor	
13.30–14.30	Okrogla miza s predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport	Mojca Škrinjar , državna sekretarka, Alen Kofol , direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo, Vida Starič Holobar , vodja Sektorja za vrtce, in sodelavci

Razstavnih prostorih: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Delavnice

Vse delavnice bodo trikrat ponovljene:

- ponedeljek, 8. oktober 2012, 16.30–17.30
- torek, 9. oktober 2012, 11.00–12.00
- torek, 9. oktober 2012, 12.15–13.15

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Emerald	Vloga vrtca pri spodbujanju zgodnje pismenosti	Edita Bah Berglez, Fanika Frass Berro, Marija Sivec, Zavod RS za šolstvo
Mediterranea		Janja Cotič Pajntar, Tamara Maleševič, Nives Zore, Zavod RS za šolstvo
Adria	Vključevanje kulture v vzgojno-izobraževalnem procesu	dr. Robi Kroflič , Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Barbara Kelbl , Kinodvor, Vlado Pirc , Zavod RS za šolstvo, mag. Nataša Bucik in Nada Požar Matijašič , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
Europa, 12. nadstropje	Pogled na sistem predšolske vzgoje včeraj, danes, jutri	Vida Starič Holobar in Olga Jukič , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

PLENARNA PREDAVANJA

dr. Matej Makarovič, Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici

PROFESIONALIZEM IN KAKOVOST: VIDIKI KOORDINACIJE V ŠOLSTVU

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

Kompleksnost ...

- Živimo v izrazito kompleksni družbi, opravlja imamo s kompleksnimi problemi - od makro do mikro ravni.
- Kompleksnost si lahko predstavljamo kot diferenciacijo:
  - segmentarna diferenciacija (regije, občine, podjetja, organizacije ...)
  - funkcionalna diferenciacija (politika, gospodarstvo, znanost, umetnost, religija, mediji, šolstvo ...)

Šolstvo kot družbeni podsistem

- funkcionalni podsistem, namenjen vzgoji in izobraževanju
- avtonomija kot pogoj funkcioniranja: profesionalizem
- visoka soodvisnost z drugimi podsistemi
  - družina: medsebojne odgovornosti, dileme glede delitve dela, finančni vir
  - politika: normativni okvirji (zakonodajalec, odredbodajalec), regulatorni okvirji (regulator) ustanoviteljstvo (ustanovitelj), finančni vir (glavni financer)
  - gospodarstvo: povpraševanja trga delovne sile, finančni vir?

Diferenciacija šolskega podsistema

- ☛ funkcionalne delitve: tipi šolskih ustanov glede na različne funkcije (sistem vrtcev, sistem osnovnih, poklicnih, srednjih, višjih, visokih šol)
- ☛ segmentarne delitve: posamezne šole
  - ☛ imamo *mrežo* šol, urejen sistem šol?
  - ☛ imamo *trg* šol (podobno kot trg podjetij, političnih strank, religij ...)

Vprašanje koordinacije v sistemu

- ☛ problem medsebojne koordinacije diferenciranih enot
  - ☛ Ali koordinacija lahko poteka iz enega centra?
  - ☛ Ali je koordinacijo mogoče načrtovati?

Koordinacija na "nacionalni" ravni

Izzivi „trga“

- ☞ Nekatero specifiko „trga šol“
  - ☞ administrativne omejitve glede izbire
  - ☞ delna izenačitev „kupne moči“ (odsotnost šolnin ali netržne šolnine)
- ☞ Prednosti tržnih principov
  - ☞ možnost svobodne izbire
  - ☞ prisila k izboljševanju kakovosti
- ☞ Problemi tržnih principov („market failures“)
  - ☞ nepopolna informiranost je zelo škodljiva zaradi dolgoročnih učinkov izbire (transparentnost, evalvacije)
  - ☞ problem koncentracije koristi ob razpršenih stroških
  - ☞ problem monopolov, oligopolov
  - ☞ rasprotje med posameznimi racionalnostmi in racionalnostjo celotnega sistema

---

Izzivi kulture

- ☞ samoumevni, spontani vzorci vedenja v okviru šolskega sistema
- ☞ Prednosti
  - ☞ Vključujejo temeljne vrednote in samoumevne norme, ki dajejo sistemu stabilnost in predvidljivost.
- ☞ Problemi
  - ☞ problem intercije, težave s prilagodljivostjo na spremembe, relativno počasna sprejemljivost

---

Izzivi hierarhije

- birokratsko usmerjanje s strani pristojnega ministrstva in drugih državnih organov
- Prednosti
  - možnost hitrega uvajanja popravkov in drugih sprememb v sistem na podlagi snaprej oblikovane vizije
- Problemi
  - pomajskanje zadovoljivih informacij in razumevanja kompleksnega sistema v realnem času („bounded rationality“)
  - hierarhično usmerjanje je težko povsem nevtralen; lahko pod vplivom posameznih interesov močnih akterjev

---

Izzivi pogajanj

- Usmerjanje šolskega sistema na podlagi formalnih in neformalnih pogajalskih mehanizmov med relevantnimi deležniki (vodstva šol, vlada, učiteljski sindikati, starši, strokovnjaki)
- Prednosti
  - upoštevanje raznovrstnosti, več virov informacij, boljše razumevanje kompleksnosti sistema prek upoštevanja čim večjega števila različnih akterjev; iskanje konsenza o viziji, lažje izenostevanje dogovorjenega
- Problemi
  - relativna počasnost odločanja
  - kompromisi, najmanjši skupni imenovalci niso nujno optimalna rešitev; ne prevladajo nujno najboljše rešitve

---

Koordinacija v šoli

načrino

Izzivi notranje tekmovalnosti

- ☞ rivalstvo, tekmovalnost med zaposlenimi (ohranitev zaposlitve, napredovanje ...)
- ☞ Prednosti
  - ☞ zdrava tekmovalnost na podlagi meritokratskih kriterijev
- ☞ Problemi
  - ☞ tekmovalnost poveča transakcijske stroške (Coasejev teorem)
  - ☞ odgovor: nujnost sodelovanja (primarno) ob zdravi tekmovalnosti (sekundarno)

Izzivi notranje kulture

- ☞ prevladujoči vzorci mišljenja in delovanja v organizaciji v formalnih in neformalnih odnosih (odraz širših kulturnih vzorcev in lastne specifikke)
- ☞ Prednosti/slabosti
  - ☞ odvisne od vsebine
  - ☞ manj statična od kulture na makro ravni (prisotna tudi – čeprav zelo omejena – možnost naštovanja)

Hierarhični menedžment

- ☞ osrednja vloga ravnatelja, klasično hierarhično vodenje
- ☞ Prednosti
  - ☞ hitrost odločanja
  - ☞ jasna razmerja odgovornosti
- ☞ Slabosti
  - ☞ možen primanjkljaj informacij za odločanje
  - ☞ možnost odporov drugih deležnikov

Usklajevanje med deležniki šole

- ☞ formalni (svet šole) in neformalni mehanizmi, ki vključujejo različne deležnike (zaposleni, starši, otroci/učenci, lokalna skupnost, država ...)
- ☞ razmerja med deležniki: pomembno vključevanje vseh, vendar ne morejo imeti vsi enake teže: razmerje med zaposlenimi in uporabniki
- ☞ prednost/slabosti: na ravni šole precej analogno kot na ravni celotnega sistema

---

Nujnost kombinacij na sistemski ravni in na ravni organizacije

- ☞ Vsak od načinov koordinacije (spontanotrna, kulturna, hierarhična in pogajalska) ima resne prednosti in resne omejitve.
- ☞ Ne smemo se zanašati le na enega, temveč na kombinacije, ki jih moramo sofisticirano izbirati glede na konkretne izzive - ne obstaja obče veljaven recept.
- ☞ Za orientacijo sta bistvena dva ključna elementa
  - ☞ sposobnost profesionalizma
  - ☞ sposobnost evalvacije

Profesionalizem in evalvacija

- ☞ Profesionalizem kot avtonomija, ki mora implicirati
  - ☞ močne etične podlage (profesionalna etika): kot sposobnost izbire dobrih ciljev in sredstev
  - ☞ močne strokovne kompetence (strokovnost): kot sposobnost izbire in uporabe sredstev za doseganje izbranih ciljev
- ☞ Evalvacija kot sposobnost spremljanja dejanskega doseganja ciljev in priprave korekcij na tej podlagi
  - ☞ potrebna v razmerah kompleksnosti in kjer se ni mogoče zanašati le na hierarhično koordinacijo (sicer zadostuje npr. inšpekcija), niti le na tržne vidike

---

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

Kontrolna točka	Profesionalizem	Evaluacija
spontanoizbrana	varovanje profesionalnih (etičnih in strokovnih) standardov v razmerah tekmovanja; strokovna in etična podlaga meritokratskih načinov selekcije	Rezultati evalvacije omogočajo merjenje uspešnosti, kjer trg tega ne omogoča; njihova transparentnost deloma korigira nezmožnost trga za zagotavljanje popolne informiranosti.
kulturna	Kultura sistema in posamezne organizacije temelji na profesionalni etiki.	Obstajajo kulturni pogoji za pošteno evalvacijo in jasna predstava o temeljnih ciljih.
hierarhična	Odločanje temelji na profesionalnih etičnih in strokovnih standardih; hierarhično usmerjanje upošteva profesionalno avtonomijo.	Centralne odločitve so podvržene presoji, obstaja možnost in pripravljenost za njihovo korigiranje glede na rezultate.
popajalska	Odnosi med deležniki vključujejo vzajemno spoštovanje (profesionalne) avtonomije.	Cilje se postavlja v dogovoru med deležniki; doseženi rezultati so upoštevani pri skupnem odločanju.

Kontrolna točka	Profesionalizem	Evaluacija
spontanoizbrana	varovanje profesionalnih (etičnih in strokovnih) standardov v razmerah tekmovanja; strokovna in etična podlaga meritokratskih načinov selekcije	Rezultati evalvacije omogočajo merjenje uspešnosti, kjer trg tega ne omogoča; njihova transparentnost deloma korigira nezmožnost trga za zagotavljanje popolne informiranosti.
kulturna	Kultura sistema in posamezne organizacije temelji na profesionalni etiki.	Obstajajo kulturni pogoji za pošteno evalvacijo in jasna predstava o temeljnih ciljih.
hierarhična	Odločanje temelji na profesionalnih etičnih in strokovnih standardih; hierarhično usmerjanje upošteva profesionalno avtonomijo.	Centralne odločitve so podvržene presoji, obstaja možnost in pripravljenost za njihovo korigiranje glede na rezultate.
popajalska	Odnosi med deležniki vključujejo vzajemno spoštovanje (profesionalne) avtonomije.	Cilje se postavlja v dogovoru med deležniki; doseženi rezultati so upoštevani pri skupnem odločanju.

---

dr. **Jože Trontelj**, Univerzitetni klinični center v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti

VREDNOTE V PREDŠOLSKI VZGOJI

Razvoj otrokovega intelekta gre že v predšolskem obdobju skozi vrsto faz, ki so izjemnega pomena za vse nadaljnje življenje. Razvojna nevrobiologija in nevropsihologija kažeta na kritično kratek čas, v katerem se mora zgoditi učeča izkušnja. Skupaj s telesnimi sposobnostmi, mišljenjem in govorom, dojetjem sebe in drugih ter temeljnih zakonitosti, po katerih deluje fizični svet, spoznava otrok tudi socialne zakonitosti, ki urejajo medsebojne odnose ljudi. Med pomembnimi sposobnostmi, ki jih mora otrok v tem času začeti razvijati, so čustvena inteligenca, sposobnost empatije, odnos do moralno dobrega in moralno slabega. Če izkušnje ne pridejo ob pravem času, je priložnost za razvoj bolj ali manj zapravljena. Včasih je izguba nepopravljiva. Najbolj kritična so prva leta življenja. Tu je za primerne učeče izkušnje ključnega pomena vloga družine, izjemno pomembna pa je tudi vloga vrtca.

Ni dvoma, da je predšolski čas za oblikovanje osebnosti odraslega človeka odločilnega pomena. O tem, kaj spodbuja razvoj v zaželeni smeri, obstaja vse več raziskovalnih podatkov. Obstoječemu sistemu slovenskih vrtcev je treba dati priznanje, njihova kakovost je v mednarodnih primerjavah dobro ocenjena. Gotovo pa je veliko prostora za nadaljnji razvoj, če bodo upoštevana omenjena spoznanja. Dobro bo treba razmisliti, katera je že mogoče in potrebno brez odlašanja vgraditi.

Zavedamo se, da današnja družba otrokom in mladim ljudem ne daje dovolj dobrih vzgojnih spodbud. Vse več vemo o tem, kaj morajo dobiti otroci kot nepogrešljivi temelj v prvih nekaj letih življenja, da se bodo razvili v zrele, odgovorne in etične osebnosti. Zavest o tem bo morala vplivati ne samo na organizacijo in način dela, ampak izboljšati tudi status ustanov, nagrajevanje in ugled vzgojiteljic in vzgojiteljev.

dr. **Andrej Koren**, Šola za ravnatelje

ZUNANJA EVALVACIJA ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNAATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OSVEŠČENJE,
IZNASILJE, KULTURO IN ŠPORT

šola za ravnatelje

šR

RAZLOGI SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA DELOVANJA ŠOLE

- formalno reguliranje pričakovane kakovosti
- odgovornost izobraževalnih sistemov za njihovo delovanje in učinkovitost
- mehanizem za spodbujanje izboljšav v izobraževanju
- politika decentralizacije – kot protiutež različni stopnji avtonomije

2

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OSVEŠČENJE,
IZNASILJE, KULTURO IN ŠPORT

šola za ravnatelje

šR

OBLIKE ZUNANJE EVALVACIJE

- celovit pregled delovanja šole
- pregled, kako šola ugotavlja in zagotavlja kakovost – dejavnosti, poročila in načrti
- pregled, kako šola izvaja izboljšave v procesu samoevalvacije na izbranih področjih

3

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
 ŠOLSKE IN ŠPORTNE VEŠČINE

ŠR

ZUNANJA EVALVACIJA V SLOVENIJI

- Center za poklicno izobraževanje
- Andragoški center Slovenije
- Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Urad RS za meroslovje
- Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
 ŠOLSKE IN ŠPORTNE VEŠČINE

ŠR

SLOVENSKA ŠOLSKA INŠPEKCIJA IN KAKOVOST

- ni zadolžena za zagotavljanje kakovosti
- varuje zakonitost delovanja
- ščiti pravice udeležencev izobraževanja
- ščiti avtonomijo strokovnih delavcev
- proces nadzira le izjemoma
- deluje na predpostavki, da inšpekcija ne zagotavlja kakovosti

---

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

SR

ZUNANJI EVALVATOR NE SME:

- prevzemati vodstvene, vodilne ali celo predpisovalne vloge
- ponujati rešitve problemov ali zagotavljati rešitve po hitri poti
- prehitro sklepati, presojati, domnevati, predpostavljati ali soditi brez trdnih dokazov
- se pretvarjati, da pozna šolo bolje kot tisti, ki so del nje oz. v njej delujejo
- imeti skritih namenov
- vsiljevati ali celo uveljavljati svoje lastne ideje, načrte
- spodkopavati avtoritete drugih
- uporabljati podatkov šole brez privolitve
- neupravičeno primerjati šole z drugimi šolami
- povzročati problemov

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

SR

Po obdobjih kontrole in inšpekcij so v 80-ih letih prejšnjega stoletja pričeli razvijati paradigmi učinkovitosti šol in izboljšav v šolah.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

SR

SAMOEVALVACIJA

- proces, v katerem ugotavljamo, do kolikšne mere in na kakšen način smo dosegli zastavljene cilje
- ovrednotili in določili vrednost, kakovost, uporabnost, učinkovitost ali pomembnost tistemu, kar evalviramo in opredelili ukrepe za nadaljnje izboljšave
- je ena od oblik notranje evalvacije, kjer strokovnjaki, ki izvajajo dejavnost, vrednotijo lastno organizacijo, npr. programe, področja
- je praviloma spodbujena od zunaj
- potreben je pogled oziroma usmerjenost navzven

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO, VISŠO ŠOLSKO IN ŠPORTNO
IZOBRAŽEVANJE
šR

PODPORA ŠOLAM IN VRTCEM ZA SE

- usposabljanje za samoevalvacijo
- oblikovanje priporočil za pripravo samoevalvacijskega poročila
- priprava protokola za izvajanje procesa samoevalvacije v šolah in vrtcih
- podporna gradiva in strokovne objave s področja samoevalvacije ter ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v izobraževanju
- svetovanje šolam pri izvajanju procesa samoevalvacije
- uvedba zunanje evalvacije

10

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO, VISŠO ŠOLSKO IN ŠPORTNO
IZOBRAŽEVANJE
šR

OMEJITVE SAMOEVALVACIJE

- Samoevalvacija v vrtcu ali šoli je močno odvisna od mnenja zaposlenih.
- Povsem notranja samoevalvacija šole predstavlja tveganje, da postane simbolična dejavnost, ki se dejansko ne izvaja.
- Pojavlja se skepticizem, ali bodo šole in vrtci vzdržali. Izboljšave so počasna pot, zato nastajajo težave pri vzdrževanju procesa samoevalvacije, še posebej, če se prvi učinki ne pokažejo kmalu. Po prvem navdušenju lahko učitelji naletijo na težave s preobremenjenostjo, posebej v fazi, ko je potrebno globlje poseči v ustaljene dejavnosti.

11

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO, VISŠO ŠOLSKO IN ŠPORTNO
IZOBRAŽEVANJE
šR

- Obstaja sumničavost do tega, kar pride od zunaj, zato je vprašanje, ali država daje dovolj jasne signale, da so na pravi poti in varne pred hitrim uvajanjem sprememb in zahtevami po dosežkih.
- Velik vpliv na uspešnost procesa samoevalvacije ima vloga ravnateljev in njihova pripravljenost prevzeti vlogo nosilcev nove kulture izboljšav.
- Vloga zunanje evalvacije?

12

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAZLOŽENJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

šR

ZUNANJA EVALVACIJA

13

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAZLOŽENJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

šR

NAMENI ZUNANJE EVALVACIJE

- dvig kakovosti
- zagotavljanje informacij staršem, javnostim
- akreditiranje
- vzpostavitev tesnejše in javno vidne povezanosti med financiranjem in uspešnostjo
- podpora načrtovanju
- nadzor

14

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAZLOŽENJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

šR

ZUNANJA EVALVACIJA V KVIZ

- Usmerjenost zunanje evalvacije v samoevalvacijo vrtcev in šol, kar omogoča, da se zunanji evalvatorji usmerjajo na tista področja, ki so zanje pomembna in tako v prvi vrsti ne iščejo možnosti za primerjanje in posploševanje z drugimi zavodi.
- Zunanja evalvacija potrdi rezultate samoevalvacije ter ji s tem da večjo veljavnost in zanesljivost.

15

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO
IN ŠPORTNO VEŠTINI
ŠR

- Zunanja evalvacija predstavlja varovalko, da uvajanje kakovosti in samoevalvacijska poročila ne bi postala sama sebi namen.
- Za uspešno zunanjo evalvacijo je pomembno medsebojno zaupanje, strokovno spoštovanje in partnerstvo vključenih, saj so to pogoji, ki zagotavljajo pozitiven vpliv zunanje evalvacije na proces samoevalvacije.

36

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO
IN ŠPORTNO VEŠTINI
ŠR

KAJ KAŽEJO PODATKI?

- Model zunanje evalvacije je bil ocenjen pozitivno.
- Šole jo sprejemajo, hkrati so občutljive na kritiko.
- Sprejemajo strokovne delavce in ravnatelje iz drugih šol kot ZE.
- Ti so ob ustreznem usposabljanju sposobni in strokovni za izvedbo.
- Prispeva h kakovosti procesa SE.
- Možno sistematično uvajanje, potrebna strokovna in organizacijska podpora.
- Poročila so dobra.

37

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO
IN ŠPORTNO VEŠTINI
ŠR

ODPRTO

- status zunanjih evalvacij; prostovoljno ali obvezno
- usmerjenost v šole – uporabnost za šole in sistem
- Komu šole in vrtci posredujejo, razpravljajo o poročilu?
- sistem stalnega usposabljanja zunanjih evalvatorjev
- register zunanjih evalvatorjev
- mehanizem spremljanja (nadzora) izvajanja zunanjih evalvacij

38

Mojca Škrinjar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

ETIKA IN ODGOVORNOST V DELOVANJU VRTCEV

V času, ko je družina vpeta v številne obveznosti – starši na delovnem mestu, otroci v šoli in različnih dejavnostih, ostaja vse manj časa za miren in poglobljen premislek o vrednotah. Šola je danes eden najmočnejših vzgojnih in socializacijskih subjektov, saj mladostnik preživi največ časa prav v njenem okolju. Zato je šola gradnik vrednostnega sistema vsakega mladega človeka. Njegov pomemben vzgled je učitelj. Prvi med učitelji je ravnatelj, ki je nosilec etike v šoli, zato s svojim delovanjem na vseh področjih izkazuje etično držo.

Zlasti v težkih časih, v katerih se je znašla Slovenija, je prav etična drža ravnatelja tista, ki bo pomagala ne le učiteljem, pač pa tudi otrokom, učencem, dijakom, posredno pa tudi njihovim staršem, premagovati nekatere ovire, ki jih je kriza prinesla. Tako je kriza priložnost, da se zavemo tudi bistvenih življenjskih vrednot in jih pravilno umestimo v svoje življenje, ob tem pa osebno rastemo. Šola je lahko bogato polje te rasti in tako pomembno dopolnjuje družino. Ravnatelj ima tu izjemno pomembno vlogo.

Mojca Šircelj, Davčna uprava Republike Slovenije

FINANČNA PISMENOST MLADIH V DRUŽBI SPREMEMB

Spreminjajoče ekonomske, demografske, tehnološke in druge razmere v Evropi in svetu vodijo v prenos odgovornosti na področju finančnih aktivnosti in varnosti potrošnikov (tudi mladih) iz države in institucij na posameznika. Ob tem se spreminjajo tudi navade, zahteve, pričakovanja, vedënja posameznika ter oblike tveganj, ki so jim izpostavljeni, predvsem mladi, ki vstopajo na področje finančnih aktivnosti ter ostali. Ustrezen sistem finančnega opismenjevanja spodbuja družbeno odgovorno obnašanje, odločitve, sodelovanje, večjo mobilnost, dvig etike in morale ter pomembno znižuje ravni tveganj na področju finančnih aktivnosti posameznika (predvsem mladih). Finančna pismenost je svetovno priznana kot pomemben element gospodarske in finančne stabilnosti ter razvoja. Številne mednarodne študije dokazujejo pozitivne povezave med vključenostjo posameznika v proces finančnega izobraževanja in ravno finančne pismenosti ter pozitivnimi spremembami vedenja. Dovolj zgodaj finančno opismenjeni posamezniki pozitivno prispevajo tudi k učinkovitemu delovanju finančnega sistema. Zato je zelo pomembno, da imajo vzgojitelji in učitelji v vrtcih, v osnovnih in srednjih šolah ter pri izobraževanju odraslih na razpolago vire, s katerimi lahko vključujejo finančno vzgojo v učni proces. Predavanje zaokroža pomen finančne pismenosti mladih ter odraslih z vidika koristi za posameznika, družbo in gospodarstvo ter opozarja na aktualne pasti in tveganja.

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

mag. Tanja Strniša, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

POMEN LOKALNO PRIDELANE HRANE IN VKLJUČEVANJE KMETIJSTVA V PEDAGOŠKO DELO VRTCEV

ZAKAJ LOKALNA TRAJNOSTNA OSKRBA (LTO)

- **Opazniki FAO ob Svetovnem dnevu hrane 2005**
Pomembnost medsebojnega sodelovanja držav pri razvoju in ohranjanju kmetijstva pri zagotavljanju trajnostne oskrbe s hrano, glede na razvoj globalne trgovine izpostavljen **pomen lokalno pridelane hrane**
- **Resolucija o nacionalnem programu prehranske politike 2005–2010**
LOKALNA TRAJNOSTNA OSKRBA s hrano:
  - tretji stebel zagotavljanja varnega in zdravega prehranjevanja,
  - lokalna pridelava, predelava in distribucija trajnostno proizvedene hrane, ki je fizično in cenovno dostopna lokalnemu prebivalstvu in porabljena na lokalnih trgih ... "od rjive do krožnika v lokalnem okolju".
- **Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – "Zagotovimo si hrano za jutri"**
Zagotavljanje hrane lokalnemu prebivalstvu s trajnostnim izkoriščanjem domačih proizvodnih virov je strateška opredelitev slovenske države, ki določa tudi njeno politično in ekonomsko suverenost.

➤ **ČIM VIŠJA PREHRANSKA VARNOST** je vodilo predvsem kmetijske in prehranske politiki, **LOKALNA (ni) TRAJNOSTNA OSKRBA** njen skupni smernik.

POMEN LTO ZA SAMDOŠKRBO

- zagotavljanje državne varnosti za obdobje ekonomskih kriz
- zmanjšanje odvisnosti od zunanje trgovine, kar je pomembno predvsem v času motene oskrbe
- urejenost in obdelanost podeželja
- ohranjanje delovnih mest na podeželju
- zmanjšanje revščine in družbene neenakosti
- varovanje okolja
- izboljšanje zdravja prebivalstva kot posledica uživanja s stabilno prehranske vrednosti kakovostnejše hrane in trajnejšega zagotavljanja virov živil ter posledično manjše možnosti deficita določenih mikrohrani v prehrani

LOKALNO PRODELANA S & Z TER UČINEK NA ZDRAVJE

- Dozorelost lokalnega S & Z opetnejša, zaradi dolgih prevozov in skladiščenja je ne potrebno prečasnno pobirati z njiv in ji dodajati konzervansov, ki ohranjajo njeno svežino.
- Večja verjetnost, da bosta lokalno pridelana S & Z vsebovala večje količine antioksidantov v primerjavi z živili, ki so bila transportirana in skladiščena daljši čas.
- Pri daljši verigi, ki vključuje daljši čas od pridelovalca do potrošnika, pade S & Z vsebnost vitamina C, prav tako se zmanjšajo vrednosti vitaminov A, B in E.
- Če povečujemo delež lokalno pridelanih živil, predvsem S & Z, v prehrani, lahko ugodno vplivamo na zagotavljanje virov živil in zmanjšamo možnost pojavnih mikrohranil.
(Vir: Inštitut RS za varovanje zdravja)

DOBAVA ŽIVIL PREKO ZJN in UREDBE O Z&JN

- V pripravi predlog spremembe ZJN, naročnikom bo omogočeno, da iz postopka javnega naročanja izločijo posamezne sklope naročila – brez izvedbe postopka javnega naročila (če naročilo ne presega 80.000 EUR in 20 % skupne vrednosti vseh sklopov).

Zeleno javno naročanje preko Uredbe o ZeJN, pri čemer upoštevamo:

- način pridelave
- naročanje sezonskih proizvodov
- načelo kratkih verig
- zmanjšanje količine embalaže in uporaba embalaže iz recikliranih surovin
- uporaba papirnatih proizvodov iz recikliranih materialov ali zakonitih virov
- večkratna uporaba jedilnega pribora, posode, prlov ipd.
- ločeno zbiranje odpadkov
- ...

V okviru ZeJN je obvezna nabava za ekoživila oz. živila iz preusmeritve:

- do 31. 12. 2013: 5 %
- od 1. 1. 2014 dalje: 10 %

PRIMERI DOBRH PRAKS

- tradicionalni zajtrk
- shema šolskega mleka in shema šolskega sadja (OŠ)
- šolski ekovrt

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

- vsak tretji petek v novembru v vrtcih in osnovnih šolah
- prvič izveden 18. 11. 2011 z donacijami živil domačih pridelovalcev in predelovalcev
- Namen projekta: izobraževati, obveščati in ozaveščati šolajočo mladino in tudi širšo javnost o pomenu v okviru prehranjevalnih navad, o prednostih lokalno pridelanih živil domačega izvora, pomenu zdravega načina življenja, vključno s pomenom gibanja in izvajanja športnih aktivnosti in o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri vsakodnevnih dejavnostih ter embalaži živil.
- Projekt spodbuja uživanje lokalne hrane, spodbuja lokalno trajnostno oskrbo in omogoča vzpostavljanje novih stikov med javnimi zavodi in lokalnimi pridelovalci in predelovalci.
- Več informacij na spletni strani <http://www.tradicionalni-zajtrk.si/> ali tradicionalni-zajtrk.mkgp@gov.si

---

ŠHEMA ŠOLSKEGA MLEKA

- Namen ukrepa je povečanje uporabe mleka in določenih mlečnih izdelkov, proizvedenih iz kranjskega mleka na ozemlju EU.
- Ukrep omogoča vzgojno-izobraževalnim zavodom oz. šolam in vrtcem nakup mleka in določenih mlečnih proizvodov po znižani ceni, ki omogoča znižano plačilo prehrane, kjer je vključen primeren mlečni proizvod.
- Pomen mleka in mlečnih izdelkov: visoka hranilna in biološka vrednost, hranilne snovi v zelo ugodnem razmerju, vse visokovrednih mlečnih beljakovin (esencijalnih AK), vse esencijalnih maščobnih kislin ter kalcija v najbolj obliki za prenos, pa tudi fosforja, kalija, vitamina A, D in še drugih sestavin, ki so potrebne za uravnoteženo rast, razvoj in delovanje človeškega telesa.
- Trenutno je vključenih 10 šol.
- Več informacij na spletni strani http://www.zrktip.gov.si/stran/ukrep/izmi_ukrepa/ukrepa_povzeto_za_dobavo_mleka_in_dolozenih_mlecnih_izdelkov_slovenskim_ukrepi

---

“Šolski ekovrtovi” – program ITR

Vključuje že **100 šol in vrtcev** po vsej državi:

- Spodbuja oblikovanje šolskih ekovrtov (ŠEV) na šolah in vrtcih in jim pri tem nudi strokovno podporo.
- Spodbuja izmenjavo izkušenj med šolami in mentorji.
- Pomaga pri razvoju rabe ekovrta pri posku.

Glavna cilja:

- praktična vzgoja za trajnostni razvoj – šolski ekovrt je sodoben učni pripomoček
- vsem otrokom omogočiti živ stik z vrtno in razumevanje (ekološke) pridelave hrane
- Pa tudi ... odlična podpora uvajanju ekoloških in šolske/vrčevske kuhinje in shemi šolskega sadja.
- Več informacij na spletni strani ITR: <http://www.itr.si/>

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

Zadruga Jarina, z.o.o.

- Ob ustanovitvi (2004) delovala predvsem na ožjem območju občin Litija in Šmartno pri Litiji, z leti pa se geografsko območje njenega delovanja vztrajno širi.

- Danes zadruga deluje v okvirih območja **Srce Slovenije**.

1. Dol pri Ljubljani
2. Domžale
3. Ivančna Gorica
4. Hrastnik
5. Litija
6. Lukovica
7. Kamnik
8. Komenda
9. Mengeš
10. Moravče
11. Radeče
12. Šentrupert
13. Šmartno pri Litiji
14. Trzin
15. Trbovlje
16. Zagorje ob Savi

Cilji in namen delovanja

Zagotavljanje in (povečevanje) odstotka lokalne samooskrbe v območju Srce Slovenije z lokalno pridelano hrano.

Ciljne skupine:

a) Fizične osebe oz. gospodinjstva

- Spodbujanje razvoja lokalnih tržnic in prodaje izdelkov z dodano vrednostjo.
- Zagotavljanje zdrave, sezonske in doma pridelanih kmet. pridelkov in izdelkov za končnega porabnika.
- Povezovanje lokalnih pridelovalcev in potrošnikov.

Lokalne tržnice

b) Inštitucije

- "Mreženje" proizvajalcev za lokalno samooskrbo.
- Spodbujanje zdravih prehranjevalnih navad med mladimi.
- Vzpostavitev komunikacije med deležniki v verigi lokalne samooskrbe.

Javna naročila

Organizacija delovanja

Oskrbovanje javnih inštitucij

PORABNIKI	13 VRTCEV
	45 OSNOVNIH ŠOL
	1 DOM STAREJŠIH OBČANOV
PONUĐNIKI	50 PRIDELOVALCEV kmetijskih pridelkov in izdelkov
DOSTAVA	1 dostavno vozilo

Vrsta dobavljenih artiklov

Dostavljena zelenjava: solata, radič, zelje, krompir, korenje, čebula, paradižnik, paprika, bučke, koleraba, šparglji, peteršilj, brstični ohrovt

Dostavljeno sadje: jabolka, jagode, hruške, slive, češnje, fige, orehi, lešniki...

Predelani izdelki: kisló zelje, kislá repa, med, jabolčni sok

Vrsta pridelave:

Ekološka → Integrirana → Razširjena ponudba za meso in eko živila

---

Artikel	Količina (kg)	Količine dobavljenih artiklov		
Jabolka	10968	Količine dostavljenih artiklov po letih (kg)		
Krompir	8955			
Eko jabolka	2733	2010	2011	2012
Hruške	2689	55.591	42.048	41.181
Jagode	1843	(do sept. 2012)		
Zeljnate glave	1119			
Češnje	1108			
Solata	934			
Korenje	789			
Kislo zelje	793			
Kisla repa	346			
Bio med	381			
Koleraba	111			

Proces naročanja

- 1. korak**
Podpis Okvirnega sporazuma za dobavo živil
- 2. korak**
- Tedensko pošiljanje ponudbe in obveščanje o ponudbi
- Naročanje do petka do 12.00. (kg, komadi, ..)
- Povpraševanje pri ponudnikih in seznam ponudnikov
- Priprava dobavnic
- Določitev poti in razvrstitev dostav
- 3. Korak**
- Pobiranje artiklov pri ponudnikih (nedelja, ponedeljek,...)
- Dostava na inštitucije (ponedeljek-petek)

Globalni vplivi

Rezultat povečevanja lokalne samooskrbe:

- POVEČANJE PRIHODKA LOKALNIH PROIZVAJALCEV
- IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ZAUŽITIH ŽIVIL
- ZMANJŠANJE ONESNAŽEVANJA OKOLJA ZARADI KRAJŠE DOSTAVNE VERIGE

Doma na podeželju

**“KUPUJMO, KUHAJMO IN
SE PREHRANJUJMO
SEZONSKO, LOKALNO, DOMAČE IN
TRADICIONALNO”**

Jarina, zadruga za razvoj podeželja, z.o.o.
Poslovalnica: Kidričeva 1, Litija
Tel.: 01 8972 104, GSM: 051 312 739
www.srece-slovenije.si

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

DELAVNICE

Fanika Fras Berro, Edita Bah Berglez, Janja Cotič Pajntar, Tamara Maleševič, Marija Sivec in Nives Zore, Zavod RS za šolstvo

VLOGA VRTCA PRI SPODBUJANJU ZGODNJE PISMENOSTI

Namen delavnice je osvežiti razumevanje zgodnje oz. porajajoče se pismenosti v vrtcu. Na osnovi sodobnih pojmovanj o zgodnji pismenosti, ki poudarjajo pomen kakovosti celotnega, še posebej jezikovnega konteksta otrokovega življenja v vrtcu, priporočil Bele knjige (2011), ki predlaga, da se "okrepijo" dejavnosti spodbujanja razvoja govora otrok in dejavnosti predopismenjevanja, izkušenj iz drugih držav, bomo v diskusiji ozaveščali vlogo vrtca: ravnatelja, strokovnega delavca in svetovalnega delavca pri spodbujanju zgodnje pismenosti (razvoj sporazumevalnih zmožnosti/otrokove govorne kompetentnosti, orientacije, drobne motorike ...). Spodbudili bomo izmenjavo izkušenj in dobrih praks posameznih vrtcev ter iskanje možnosti, ki lahko vplivajo na dvig ravni porajajoče se pismenosti.

Vodstvene delavce vrtcev bomo seznanili z nekaterimi ugotovitvami spremljave »Govorne interakcije v vrtcu«, ki smo jo opravile svetovalke za predšolsko vzgojo na ZRSŠ.

Spregovorili bomo o nadaljnjih korakih dela v vrtcu v prihodnje.

dr. **Robi Kroflič**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. **Barbara Kelbl**, Kinodvor, **Vlado Pirc**, Zavod RS za šolstvo, mag. **Nataša Bucik** in **Nada Požar Matijašič**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

VKLJUČEVANJE KULTURE V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM PROCESU

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

Partnersko sodelovanje med VIZ in kulturnimi ustanovami

- nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju
- kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol
- kulturni bazar in www.kulturnibazar.si

Stičišče vzgoje in izobraževanja ter kulture

- **dr. Robi Kroflič**: pomen kulture in umetnosti v vzgoji in izobraževanju
- **mag. Barbara Kelbl**: primer dobre prakse na področju FILMSKE VZGOJE (deficitarno področje)
- **razprava**: različne možnosti vključevanja kulturnih vsebin v pedagoškem procesu

---

Robi Kroflič
Pomen kulture in umetnosti v vzgoji in izobraževanju

«Osebnostno mislim, da je čar umetnosti v tem, da nikoli ne vemo, kaj bo doseglo kakšen učinek, in še manj, kako bo delovalo v kasnejšem času.» (Čander, M. (2012) Naloge umetnosti spet postajajo substančne, str. 8–9)

Vloga umetnosti v vzgoji in izobraževanju

- Antika: ena ključnih človeških dobrin (uživanje v lepem) in „orodje“ za globlje spoznavanje upodobljene realnosti (Aristotel)
- Srednji vek: vizualizacija svetopisemskih sporočil za nepismene vernike
- Renesansa: kritična refleksija družbene stvarnosti (Bosch)
- Romantika: medij sporočanja temeljnih resnic obstoječe kulturne tradicije (pedagogizacija umetnosti)
- Prelom 19. in 20. stoletja: zapolnitev prostega časa (pragmatizem: Spencer) in postopen umik umetnosti iz osrednjega dela (pred)šolskih kurikulumov na „obrobje“

- Druga polovica 20. stoletja: postopna ponovna afirmacija umetnosti v vzgoji in izobraževanju, a bolj v teoriji kot v praksi (postmodernizem)

Vse našteje vloga umetnosti so še danes aktualne, pridružujejo pa se jim nove utemeljitve pomena umetniške izkušnje za razvoj človeka in človečnosti.

Prednosti umetnosti kot medija vzgoje in izobraževanja

- Umetnina angažira celoten spekter človekovih senzornih, intelektualnih, emocionalnih in motivacijskih plasti osebnosti.
- Kot taka omogoča osebno, angažirano, izkustveno stik z upodobljeno vsebino in s tem krepitev številnih za prosocialnost in moralo pomembnih osebnostnih lastnosti in dimenzij:
  - zmožnosti uživanja v lepem
  - mimetičnega upodabljanja kot ustvarjalne rabe alternativnih jezikov
  - zavedanje pomena zgodbe/naracije, ki je tudi osnovna struktura naše identitete

---

- umetniške imaginacije
- občutljivosti za upodobljeno tematiko (ko v na prvi pogled nezanimivem in pomensko praznem dogodku prepoznamo duhovno polnost pomenov)
- premagovanje strahov in stereotipov (ko nas soočenje z drugačnostjo upodobljene osebe prisili v razmislek o lastnih skritih (drugačnih) plasteh doživljanja)
- katarzo
- umetnost kot „orodje“ razvoja različnih inteligentnosti (Gardnerjeva teorija mnogoternih inteligentnosti)
- umetnost kot „orodje“ spodbujanja kreativnosti (Robinson)
- notranja vrednost ukvarjanja z umetnostjo za umetnika in odjemalca umetnine (RAND študija 2004):

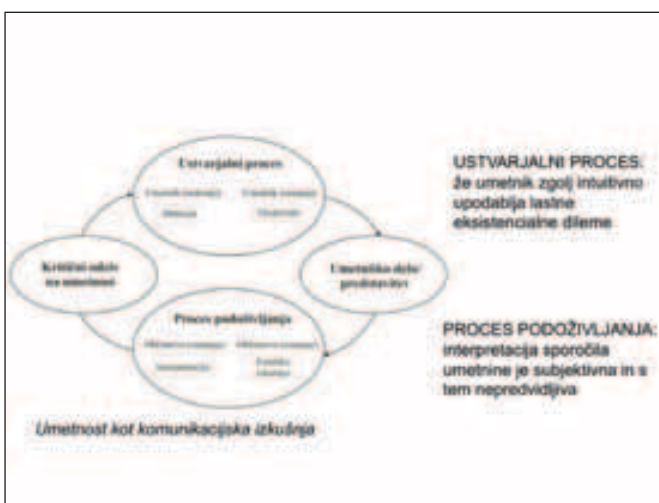

- umetnost kot eden najprimernejših medijev za razvoj identitete, sebstva in moralne samopodobe otroka/mladostnika (Kroflič – oblikovanje celovitega induktivnega vzgojnega pristopa)

«Vživetje v umetniško kreirano osebo oziroma dogodek, sočutje z njeno usodo, ukinjanje ego fantazij o samemu sebi kot središču sveta, refleksija dogodkov, ki se meni samemu morda nikoli ne bodo zgodili, zmožnost ustvarjanja vizij o možnih svetovih, ki ukinjajo izvorno sebičnost in nepravilnost, so komponente imaginacije in hkrati kapacitete, ki poglobljajo posameznikovo etično zavest.»

(Kroflič (2007). *Vzgojna vrednost estetske izkušnje*)

Ovire in nevarnosti vzgoje preko umetniškega doživetja

- Ker učinek srečanja z umetnino ni predvidljiv, se bojimo neideološke, odprte razprave o možnih pomenih umetniškega sporočila.
- Ker vztrajamo na podobi otroka/mladostnika kot bitja potreb in kot nezmožnega kompetentnega ustvarjanja ali interpretacije umetnine:
  - posegamo v vrtcih in šolah po modelu vzgoje in izobraževanja za bodoče kompetentno ukvarjanje z umetnostjo
  - pomen umetnosti razlagamo direktivno in ne dopuščamo/spodbujamo otrokovo/mladostnikovo samostojno iskanje možnih pomenov

---

Kdo in na kakšen način naj posreduje umetniško izkušnjo otrokom/mladostnikom?

- **Vzgoja in izobraževanje o umetnosti:** za posredovanje vednosti o umetnosti in za razvijanje veščin umetniškega ustvarjanja usposobljeni pedagogi (likovni in glasbeni pedagogi, učitelji zgodovine umetnosti, učitelji materinščine in tujih jezikov)
- **Vzgoja in izobraževanje preko umetnosti:** za spodbujanje umetniškega doživljanja so mnogo pomembnejši stiki z „živo umetnostjo“, posredovani preko posameznih umetnikov in kulturnih institucij (gledališča, galerije, kino, koncertne agencije, muzeji itn.); tudi ta model zahteva znanja o primernih načinih spodbujanja umetniškega doživljanja in kritične refleksije umetniškega sporočila

---

Umestitev umetnosti v (pred)šolski kurikulum

- *Posebno področje dejavnosti oziroma šolski predmet*
  - omogoča sistematično posredovanje informacij o umetnosti, delno tudi razvijanje veščin rabe umetniških jezikov
  - zaradi prostorskih in časovnih omejitev ni primerno za spodbujanje doživljanja in refleksije umetniških dogodkov
- *Povezovanje umetnosti z drugimi šolskimi vsebinami v obliki projektnega dela*
  - omogoča daljše časovne sekvence, potrebne za bolj poglobljeno doživljanje, ustvarjanje in razumevanje
  - težje je podvrženo objektivnim kriterijem vrednotenja/ocenjevanja

---

- *Ponudba obšolskih dejavnosti*
  - omogoča občasen stik z umetnino
  - ne spodbuja dovolj stika z vzgojno-izobraževalnimi vsebinami po posameznih predmetnih področjih
- *Program poglobljenega učenja (predlog kurikularne inovacije K. Egan)*
  - učenec si na začetku šolskega leta izbere temo, ki ga zanima in o kateri bo razvil „ekspertno znanje (in veščine)“
  - šola mu določi enega ali več učiteljev, ki mentorirajo njegovo samostojno raziskovanje izbrane teme
  - mentorji spodbujajo učenca, da temo obravnava s čim več vidikov in s pomočjo različnih medijev sporočil (kombinacija strokovno-predmetnega in umetniškega pristopa)

- učenčevo delo se ovrednoti s pomočjo ocenjevanja mape izdelkov (portfolio)
- s tem pristopom realiziramo tri pomembne cilje:
  - učenec pridobi ekspertno znanje na enem področju
  - učenec pridobi veščine samostojnega, poglobljenega učenja
  - poveča se motivacija za učenje

VIR: Egan, K. (2010). *Learning in Depth (A Simple Innovation That Can Transform Schooling)*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Nekaj primerov dobrih praks

- projekt *Kulturno zlahtenje najmlajših* (vodilna institucija Vrtec Vodmat, Ljubljana) – 2009–2011
- projekt *Igraj se z mano* (sodelovanje Vrtca Vodmat, OŠPP ZU Janeza Levca, SPSS Bežigrad in Društva za kulturo inkluzije) – 2011
- obogatitvene projektne dejavnosti z vzgojno tematiko v TŠS Nova Gorica – del projekta *Reševanje vzgojnih vprašanj in kršitev šolskega reda v srednjih poklicnih in strokovnih šolah* (Center RS za poklicno izobraževanje)
- VIRI: spletne strani Vrtca Vodmat in CPI

Kinodvor – filmska vzgoja in program za otroke in mlade Kinobalon

---

Aktivni ogled filma

- izbira filma
- priprava na film
- ogled filma
- dejavnosti po ogledu

Priprava na ogled filma

- izbor sodobnih filmov in filmskih klasik
  - priporočena starost
  - teme za pogovor
  - umestitev v predmetnik
  - priporočene dodatne dejavnosti
  - posebni programi
- ogled v drugih kinematografih Art kino mreže Slovenije

Kinodvor

Pedagoška gradiva in knjižice za otroke

- podpora učiteljem in staršem
- podatki o filmu, podrobnejša vsebina, zanimivosti o nastanku, o slikařkah
- vsebine, ki jih film izpostavlja
- tematska izhodišča za pogovor
- predlogi za dodatne dejavnosti
- napotila za nadaljnje branje
- približati film otrokom skozi igro in pripoved

Pogovori in dodatne dejavnosti po ogledu

- v kinu
- v vrtcu
- pogovori
- delavnice
- sodelavci Kinobalona
- zunanji strokovnjaki
- avtorji – živi stik z ustvarjanci

Primer – Trije razbojniki

Kinodvor

Vida Starič Holobar in Olga Jukič, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

POGLED NA SISTEM PREDŠOLSKE VZGOJE VČERAJ, DANES, JUTRI

Delavnica bo namenjena pogovoru med predstavniki ministrstva in ravnatelji. Stališča oblikovana na delavnici bodo uporabljena za oceno stanja in nadaljnje delo pri posegih v sistemsko ureditev področja.

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

KULTURA SE PREDSTAVI

Skrb za razvoj načrtno in kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje je ena od prioriteta na področju vzgoje, izobraževanja ter kulture, saj strokovnjaki po svetu in pri nas prepoznavamo, da so izkušnje otrok in mladih s kakovostno kulturno-umetnostno vzgojo ključne za njihov celostni razvoj. Otrokom in mladim je treba omogočiti spoznavanje različnih področij umetnosti in različnih načinov izražanja in komuniciranja (z besedami, gibi, slikami, glasbo ...). Skladno z Nacionalnim programom za kulturo si na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo ter kulturnimi ustanovami iz vse Slovenije prizadevamo z različnimi ukrepi povečati dostopnost kulture otrokom in mladim ter spodbuditi njihovo lastno ustvarjalnost in udejstvovanje na področju kulture. S tem postavljamo temelje za ustvarjalno in produktivno družbo.

VABILO NA KULTURNI BAZAR 2013

Organizatorji prireditve, MIZKŠ, ZRSŠ ter izvršni producent Cankarjev dom v Ljubljani, vabimo strokovne delavce vzgojno-izobraževalnih zavodov **12. marca 2013** v Cankarjev dom v Ljubljani na Kulturni bazar 2013.

Kulturni bazar bo kot doslej organiziran kot enodnevno brezplačno strokovno usposabljanje za vse, ki se v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ukvarjajo s kulturno-umetnostno vzgojo otrok, učencev in dijakov (udeleženci prejmejo potrdilo o udeležbi), zato predlagamo, da ga vključite v svoje letne delovne načrte za šolsko leto 2012/2013.

Enodnevna prireditev široko odpre vrata Cankarjevega doma – na razstavnih prostorih v dveh preddverjih predstavlja svojo bogato ponudbo **več kot 200 kulturnih ustanov**, pri izvedbi dogodka sodeluje **več kot 400 kulturnih delavcev**. V predavalnicah in dvoranah se v enem dnevu zvrsti več kot 50 kulturno-vzgojnih dogodkov: strokovna predavanja, delavnice in razprave z različnih področij, vodeni ogledi predstav (gledališke, glasbene, plesne, filmske ...), razstav ter nastopi ustvarjalcev in umetniških skupin.

Program prireditve bo objavljen v začetku januarja 2013 na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Od leta 2011 naprej vabimo v popoldanskem času na ogled razstavnih prostorov in prireditev tudi širšo javnost – vse, ki jih kultura zanima, zlasti pa otroke in mlade ter njihove starše in stare starše.

KATALOG PONUDBE KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE ZA ŠOLSKO LETO 2012/2013

Tudi letos smo pripravili *Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2012/2013*, ki so ga prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji, v e-obliki pa je dostopen na spletni strani www.kulturnibazar.si.

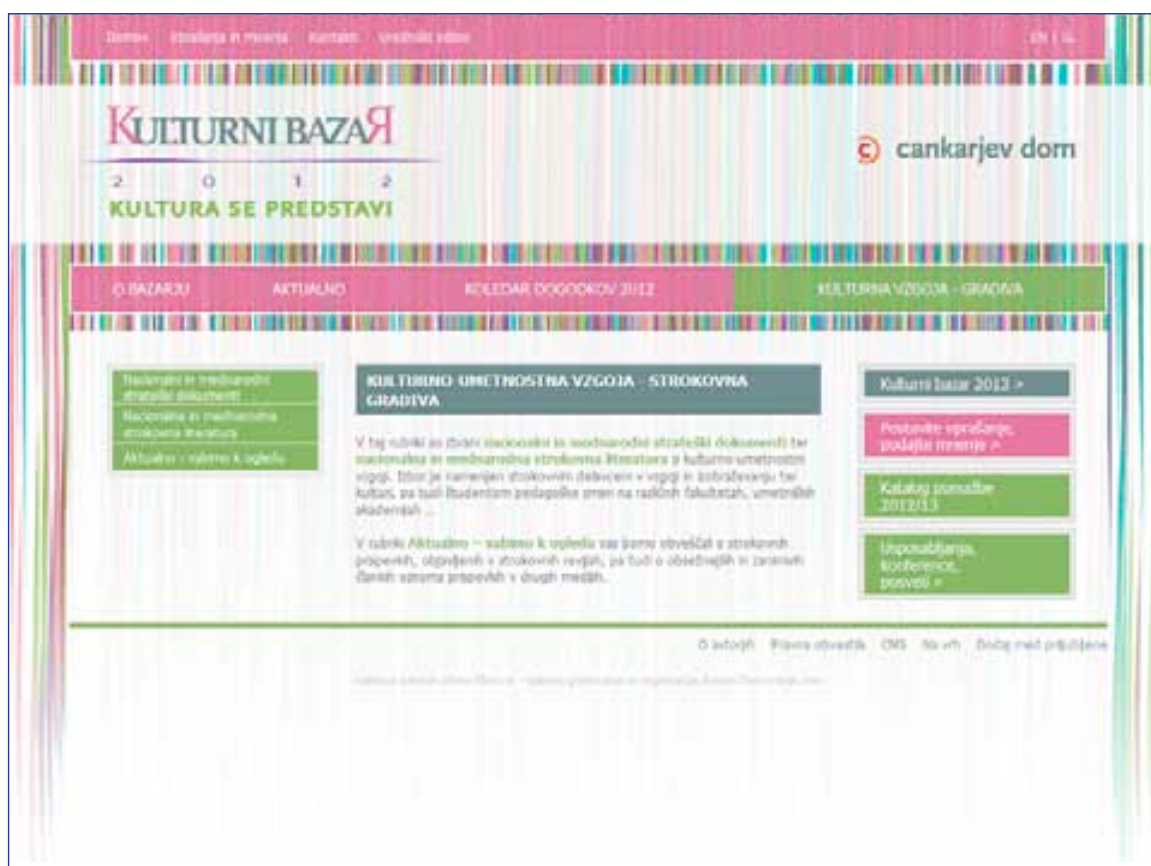
Katalog je odličen pripomoček za načrtovanje kulturno-umetnostnih dejavnosti v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj na enem kraju predstavlja osnovno ponudbo kakovostnih ponudnikov iz vse Slovenije. Je tudi informator za vse, ki želijo spodbujati ustvarjalnost otrok in mladih skozi inovativne kulturno-vzgojne projekte.

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

www.kulturnibazar.si

Uveljavitev Kulturnega bazarja kot osrednje nacionalne predstavitve kulture v strokovni in širši javnosti nas je spodbudila k pripravi posebne spletne strani www.kulturnibazar.si. Namenjena je zlasti strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, kulturi, pa tudi širši strokovni javnosti. S svojimi vsebinami in nasveti bo olajšala načrtovanje kulturnih dejavnosti v vrtcih in šolah, saj vse leto sprti seznanja z novostmi na področju kulturne vzgoje na **regionalni** in **nacionalni ravni**. Spletna stran je lahko koristen vodnik za otroke, mlade in njihove starše ter vse, ki jih kultura zanima in iščejo zamisli za kakovostno ter ustvarjalno preživljanje prostega časa.

V rubriki **Koledar kulturnih dogodkov** najdete obvestila o pomembnejših nacionalnih novostih na področju kulturno-umetnostne vzgoje. V rubriki **Kulturna vzgoja – gradiva** so zbrani **nacionalni in mednarodni strateški dokumenti** ter **nacionalna in mednarodna strokovna literatura** o kulturno-umetnostni vzgoji. V rubriki **Aktualno – vabimo** k ogledu obveščamo o strokovnih prispevkih, objavljenih v strokovnih revijah, pa tudi o obsežnejših in zanimivih člankih oziroma prispevkih v drugih medijih.

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Gradivo za udeležence

KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol

Pri Založbi Zavoda RS za šolstvo je izšel priročnik **Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol**. Priročnik, v katerem so objavljene **Nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju**, predstavlja temeljna izhodišča za izvajanje kulturno-umetnostne vzgoje po vsej vertikali od vrtcev do srednjih šol. Pripravljavci (predstavniki Zavoda RS za šolstvo, šolskega in kulturnega ministrstva, fakultet, kulturnih ustanov ter vzgojno izobraževalnih zavodov – od vrtcev do srednjih šol) so pri snovanju upoštevali, da spodbudne kulturne izkušnje prispevajo k celostnemu razvoju mladih. Priročnik je namenjen strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi, in tudi vsem tistim, ki se zavedajo pomena načrtnega razvoja kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje.

V priročniku je po poglavjih predstavljenih osem področij umetnosti: **bralna kultura, filmska, glasbena, gledališka umetnost, intermedijske umetnosti, kulturna dediščina, likovna ter plesna umetnost**. Po posameznih poglavjih je predstavljeno vsako umetnostno področje, izpostavljene so možne **partnerske povezave s kulturnimi ustanovami**, dodan je izbor literature in spletne povezave. Predstavljeni so nekateri **primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol**, ki pokažejo, kako je mogoče na različne načine dosegati cilje in slediti načelom kulturno-umetnostne vzgoje. V posebnem poglavju **Mrežni primeri dobre prakse** pa so predstavljeni primeri, ki združujejo načrtno sodelovanje več vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov oziroma umetnikov ter tudi več področij umetnosti. Ti primeri še posebej izpostavljajo medpredmetno in medpodročno povezovanje ter kroskurikuralnost, ki je bistvo kulturno-umetnostne vzgoje.

Sočasno s tiskanim priročnikom je izšla tudi dopolnjena in nadgrajena spletna različica priročnika, ki je objavljena na spletni strani Kulturnega bazarja: www.kulturnibazar.si

in na spletni strani Zavoda RS za šolstvo: <http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja>.

V spletnem priročniku so razširjene predstavitve področij, dodani so primeri dobre prakse s spletnimi povezavami na VIZ in kulturne ustanove, slikovno gradivo in videi.

Priročnik je bil izdan s finančno podporo Ministrstva za šolstvo in šport in so ga brezplačno prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji.

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

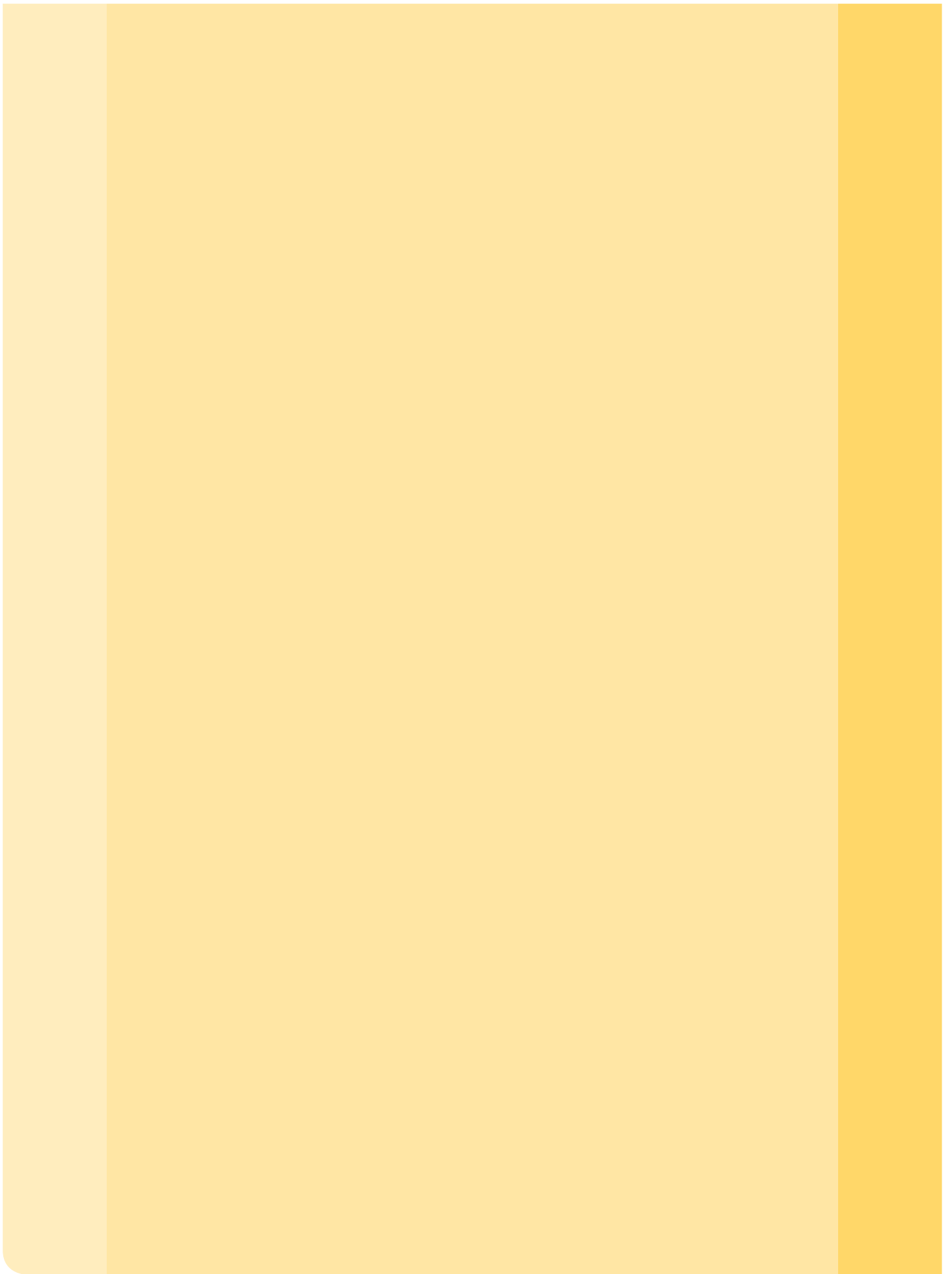

XVIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

XVIII. strokovno srečanje

RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV VRTCEV

Gradivo za udeležence

8.-9. oktober 2012